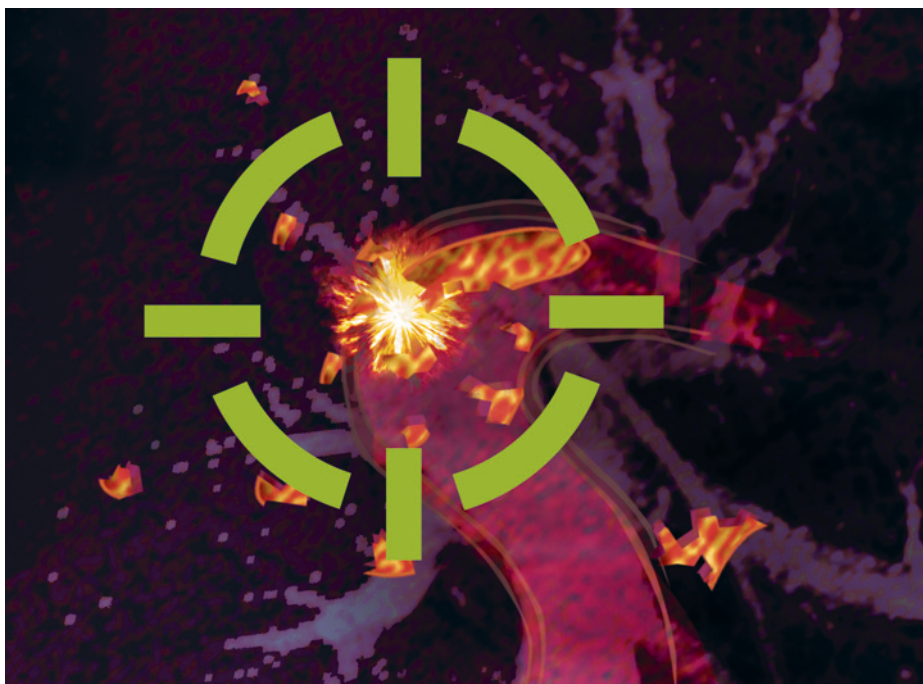

«Blodfortynnende medisin»

Det er viktig å anvende korrekte begreper overfor pasienten.

Illustrasjon © Stein Løken

I pasientbrosjyrene som deles ut ved Stavanger universitetssjukehus, brukes konsekvent begrepet «blodfortynnende medisin» om preparater som Plavix, Brilique, Mare-

van og Albyl E etc. Dette er også vanlig ved andre sykehus.

Pasientene jeg møter på mitt kontor, sitter med det inntrykk at før behandlingen

hadde de for tykt blod – som så ble fortynnet med disse medisinene på sykehuset. De lurer selvsagt, med rette, på hvorfor jeg som deres fastlege ikke hadde oppdaget at de hadde så tykt blod. Burde jeg ikke ha gjort noe med dette før de havnet på sykehus med hjerteinfarkt?

Jeg forteller dem da at de aldri har hatt for tykt blod og at de på sykehuset ikke hadde fått «blodfortynnende» medisin, men en trombosehemmende medisin som nedsatte blodets evne til å koagulere – slik at faren for danning av nye blodpropper ble redusert.

Dette oppfatter pasientene umiddelbart. De har fått forklaring på tilstanden og skjønner behandlingen. Derfor: Bruk «trombosehemmende medisin» – pasientene er i dag så opplyst at de med én gang skjønner sammenhengen, hvilket de med sykehusenes veiledning ikke gjør.

Nils Evanger
nils-evg@frisurf.no

Nils Evanger (f. 1939) er fastlege i Farsund.

Mottatt 17.7. 2013 og godkjent 20.8. 2013. Redaktør Marit Fjellhaug Nylund.

2010-årene

Hva heter det tiåret vi nå er inne i, altså det andre tiåret av 2000-tallet?

Merkelig nok har vi ikke noe navn på det første eller det andre decenniet av 2000-tallet. Det har vi forresten ikke for de to første tiårene av 1900-tallet heller (1). Vi snakker f.eks. om 1920-årene og 1980-årene, men knapt noen har vel hørt om 1910-årene.

Men Finn-Erik Vinje mener at det bør hete nettopp det: «10-årene» (eller «10-tallet»), på samme måte som vi navngir andre decennier («20-årene» osv.) (2). Ordformen «10-årene» er ny og kan virke fremmed, men den er systemriktig, så det er bare å ta den i bruk, mener han (2).

Over har jeg vekslet mellom *-årene* og *-tallet* som etterledd. Det tradisjonelle er *-årene*, men etter svensk forbilde er *-tallet* blitt like vanlig i løpet av de siste tiårene. Vi snakker nå både om «de harde tretti-årene» og «1970-tallet» (2). Men Språkrådet anbefaler å opprettholde det tradisjo-

nelle skillet, altså å skrive *-tallet* om århundrene og *-årene* om tiårene (3), slik vi også gjør i Tidsskriftet (4).

Når det gjelder hundreår, bruker vi regelmessig *-tallet* (1800-tallet). I tillegg kan vi snakke om «det 19. århundre». Den sistnevnte uttrykksmåten er den opprinnelige. Men igjen har svenskene påvirket oss, slik at svesismen «1800-tallet» i etterkrigstiden har gjort seg stadig mer gjeldende (5). Det er en fordel. «1800-tallet» er bedre enn «det 19. århundre», fordi uttrykk av sistnevnte type ofte blir misforstått (6).

Erlend Hem
erlend.hem@medisin.uio.no

Erlend Hem (f. 1970) er dr.med. og assisterende sjefredaktør i Tidsskriftet.

Litteratur

1. Kristiansen N. De navnløse tiårene: Nullårene og titallet. forskning.no 30.12.2009. www.forskning.no/artikler/2009/desember/238796 (15.8.2013).
2. Vinje F-E. Språk 2005: en situasjonsrapport. Oslo: Schibsted, 2004: 80.
3. Tall. Språkrådet. www.sprakradet.no/Sprakhjelp/Skriveregler_og_grammatikk/Tall/#hundertall (15.8.2013).
4. Talluttrykk. Språk. Forfatterveiledningen. Tidsskrift for Den norske legeförening. <http://tidsskriftet.no/Innhold/Forfatterveiledningen/Spraak/Talluttrykk> (15.8.2013).
5. Vinje F-E. Riktig norsk. 3. utg. Oslo: Cappelen akademisk, 1999: 214.
6. Vinje F-E. Moderne norsk: en veiledning i skriftlig framstilling: morfologiske og syntaktiske vanskeligheter. 5. utg. Bergen: Fagbokforlaget, 2002: 114.

Mottatt 18.8. 2013 og godkjent 9.9. 2013. Redaktør Marit Fjellhaug Nylund.